

ЛІТЕРАТУРА

1. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку : монографія / Г.Ю. Васильєв, В. Д. Воднік, О.В. Волянська та ін. ; за ред. М. П. Трєбіна. – Х. : Право, 2013. – 536 с.
2. Зимогляд В. Я. Розвиток місцевого самоврядування як чинник горизонтальної самоорганізації суспільства / В. Я. Зимогляд // Укр. соціум. – 2008. – № 3 (26). – С. 124–131.

О. О. Маркозова, кандидат соціологічних наук, доцент,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ІННОВАЦІЙНІСТЬ ОСВІТИ – ЗАПОРУКА ДОСЯГНЕННЯ ЖИТТЄВОГО УСПІХУ ЛЮДИНИ

Розвиток інформаційного суспільства змінив погляди людства на завдання освіти. Стало зрозуміло, що науково-технічний прогрес сам по собі не може вирішити всі соціально-політичні та економічні проблеми і що найважливішою цінністю сучасного світу стає самостійна та освічена людина, здатна критично підходити до вирішення всіх завдань у процесі досягнення життєвого успіху. Очевидно, що головна роль у формуванні такої людини належить освіті, зокрема – її інноваційній складовій.

Розгляду різних аспектів інноваційної спрямованості освіти та досягнення життєвого успіху особистості присвячені праці багатьох вчених [1–6]. Однак у той же час дослідники недостатньо уваги приділяють вивченню взаємозв'язку рівня освіти людини та досягненню нею життєвого успіху. Зважаючи на це, метою даної статті є аналіз впливу інноваційної спрямованості освіти на досягнення життєвого успіху особистості.

Слід зазначити, що провідні країни світу вже давно розглядають освіту як стратегічну сферу, від результативності розвитку якої значною мірою залежить те, чи втримається держава в авангарді світової економіки. Західні суспільства прагнуть організувати освітній процес так, щоб якомога більша частина громадян мали можливість отримати високий статус і самореалізуватися в процесі досягнення життєвого успіху, адже тільки успішна особистість спроможна активно впливати на динамічний розвиток країни.

Тому сьогодні основна увага в освітньому середовищі повинна бути приділена питанням подолання консерватизму в підходах до навчально-виховної діяльності та залучення кращих надбань, що існують у системі освіти західних країн. Тільки інноваційна за своєю сутністю освіта може виховати людину,

яка спроможна проявляти активність у сучасному інформаційному соціумі, бути самостійною, самодостатньою особистістю, яка керується в житті власними знаннями та переконаннями. Значною мірою це потрібно і всьому суспільству, бо без успішної особистості неможливо розбудувати ані демократії, ані досягти високого рівня економічного та соціального розвитку.

У зв'язку із цим роль держави полягає в розширенні правових і політичних свобод суспільного та особистого життя громадян. Освіта як підсистема цілісної державної системи має постійно змінюватися та вдосконалюватися, причому робити це необхідно на випередження соціального розвитку, адже саме якраз високий рівень освітнього капіталу дозволяє людині не тільки сприймати зміни в суспільстві, а й активно впливати на його трансформацію. Зокрема, освіта має великий вплив на економічну діяльність та розвиток культури суспільства. Вона як соціальний інститут відповідає за фахові компетенції кадрів духовної, виробничої та управлінської сфер усіх сучасних країн. Освіта через науку, економічну сферу і новітні технології впливає на динамічний соціальний та економічний розвиток інформаційного суспільства і формує всі компетенції особистості.

На жаль, як свідчить вітчизняний досвід, теорія і практика інновацій ще не повною мірою затвердилися в українському суспільстві, не стали визначальною в нашій культурі. Незважаючи на роки реформ, перехід від окремих, одиничних інновацій до системної діяльності, спрямованої на перетворення наукового знання у технологічні розробки, часто гальмується [7].

Продуктивним об'єктом для творчої, інноваційної діяльності як системи, що спрямована на розвиток, має стати науково-пізнавальна діяльність, зокрема освіта, а джерелом розвитку освіти мають бути інноваційні підходи, рішення та технології. Інновації повинні перетворитися на базову характеристику, мірило процесу творчої діяльності кожної людини і системи освіти в цілому.

Зміни в освіті слід спрямовувати на розробку та реалізацію програм інноваційного навчання, що переслідують дві основні мети. Перша – виховати в людини здатність до «передбачення», до випередження подій, зорієнтувати її на свідомий вибір альтернатив діяльності в процесі творення нових фреймів соціальних практик і досягнення життєвого успіху. Для цього слід формувати творчий потенціал особистості, яка зможе застосовувати нові знання і навички у світі, що постійно та динамічно змінюється. Друга мета – навчити людину додержуватися принципу «співучасті», що передбачає залучення індивідів і цілих суспільств до процесу прийняття важливих рішень на всіх рівнях – від локального до глобального. Інакше кажучи, ідеться про демократизацію процесу прийняття суспільних рішень, передумовою яких є демократизація

освіти, кардинальні зміни в процесі навчання, а також розширення свободи людини в суспільно-політичному житті [8].

Необхідно також усвідомити, що інновація – це не тільки нововведення, але й здатність до нового, самостійного мислення, до переосмислення існуючих фреймів соціальних практик, зміни та уточнення загальноновизнаних істин, правил та норм життєдіяльності. Ніяке нововведення не відбудеться, якщо процес мислення людини не стане критичним, самостійним та інноваційним. Сама динаміка нинішнього надзвичайно мінливого, інформаційного, глобалізованого світу вимагає інноваційного мислення. Проникаючи в сутність реалій, інноваційне мислення здійснює активний вплив на їх розвиток, напрями життєдіяльності й успіху людини і процвітання держави [9].

Аналізуючи дану проблему, В. В. Химинець пише, що «Динаміка сучасного розвитку цивілізації, прогнозування його перспектив приводять до висновків, що освітня система, навчальний заклад та педагогічний колектив, які ігнорують у своїй діяльності інноваційний чинник, не лише відставатимуть від суспільних процесів, тенденцій, а й спричинятимуть формування особистості, покоління, задалегідь запрограмовані на аутсайдерські (останні) інтелектуальні, духовні, соціальні позиції. Педагог із застарілими знаннями, байдужий до пізнання й використання у своїй діяльності нового, формуватиме подібні комплекси й у своїх вихованців, з яких мало хто зможе стати успішною особистістю» [10, с. 39]. Тому в умовах розвитку інформаційного суспільства, формування нових знань та нових технологій, систем комунікацій, ускладнення соціальних зв'язків слід приділяти увагу постійному оновленню вимог до якості освіти, одним із найважливіших засобів забезпечення якої є інноваційність освітнього процесу. У цілому інноваційний характер освіти стає важливим інструментом успішної конкуренції вищої школи з іншими соціальними інститутами, а освітній капітал людини – гарантією її успішної самореалізації в процесі досягнення життєвого успіху. Для цього система освіти повинна виходити з вимог економіки, що визначають структуру попиту на знання, навички, професії та спеціальності.

Очевидно, що інновації потрібні як в організації процесу навчання, так і в удосконаленні його методів. Сучасність вимагає перейти від формального викладання матеріалу, спрямованого на надбання знань, до навчання, що приводить до формування компетенції. Крім того, необхідно здійснювати структурований підхід до навчання, у межах якого студенти зможуть брати активну участь в освітньому процесі. Такий підхід буде сприяти покращенню якості системи освіти для того, щоб забезпечити людину знаннями, що допоможуть їй ефективно досягати життєвого успіху через переосмислення та самостійне творення фреймів життєдіяльності. Особистість має навчитися

отримувати знання як у межах, так і поза межами системи формальної освіти. Це означає, що основною складовою освіти стає формування навичок людини самостійно здійснювати пошук нових знань і розвивати свої компетенції.

Таким чином, розбудова свободи і демократії в Україні, відродження її культурних здобутків у поєднанні із загальноцивілізаційними процесами виводять проблему інноваційної освіти на перший план державної політики. Освіта має стати провідним національним пріоритетом, бо людина і держава без сучасних інноваційних освітніх програм позбавлені майбутнього, не здатні до відтворення та розвитку культурних цінностей. Без високого рівня освіти особистість буде неспроможною досягти життєвого успіху, а держава – забезпечити конкурентоспроможність на світовому ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брусенцова О. А. Впровадження інноваційних педагогічних технологій як складова розвитку вищої освіти в сучасних умовах / О. А. Брусенцова // Теорія та методика упр. освітою. – 2010. – №4. – С. 1–10.
2. Галиця І. О. Що ж таке інноваційний розвиток? / І. О. Галиця // Економіка та держава. – 2003. – № 10. – С. 32–33.
3. Маркозова О. О. Значення освітнього капіталу людини для досягнення життєвого успіху / О. О. Маркозова // Вісн. Нац. ун-ту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія / редкол.: А. П. Гетьман та ін. – Х. : Право, 2014. – №4 (23). – С. 223–229.
4. Markozova E. A. «Fartsa»: frames, which break the stereotype of the soviet people / E. A. Markozova // *Visnik Harkivskogo nacionalnogo pedagogičnogo universitetu imeni G. S. Skovorodi. Filosofija*. – 2016. – Vyd. 46, Ob. 1. – P. 60–69.
5. Маркозова О. О. США: держава, побудована на ідеї індивідуального успіху / О. О. Маркозова // Вісн. Нац. ун-ту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія / редкол.: А. П. Гетьман та ін. – Х. : Право, 2015. – №2 (25). – С. 247–254.
6. Маркозова О. О. Хаотичне фреймування успіху особистості в перші роки незалежності України / О. О. Маркозова // *Мультиверсум : філос. альм.* / гол. ред. В. В. Лях. – К., 2014. – Вип. 2 (130). – С. 85–92.
7. Андрущенко В. Інноваційний розвиток освіти в стратегії «українського прориву» / В. Андрущенко // *Вища освіта України*. – 2008. – №2. – С. 10–17.
8. Кремень В. Г. Інноваційність в освіті як вимога часу / В. Г. Кремень // *Інновації в освіті*. – Ялта, 2010. – С. 7–13.
9. Химинець В. В. Науково-методичні аспекти створення інноваційного середовища в освітніх закладах Закарпаття / В. В. Химинець // *Освіта Закарпаття*. – 2012. – №15. – С. 3–11.
10. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність / В. В. Химинець. – Ужгород : Інформ.-вид. центр ЗІППО, 2007. – 364 с.